

Warszawa, 3 grudnia 2018 r.

Towarowa Giełda Energii wiodącym Operatorem NEMO na krajowym rynku energii już od 3 lat

Informacja prasowa

- **2 grudnia 2015 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyznał Towarowej Giełdzie Energii status Nominowanego Operatora Rynku Energii (NEMO).**
- **Nominacja uprawnia TGE do prowadzenia jednolitego mechanizmu łączenia europejskich rynków energii dnia następnego i dnia bieżącego, dla polskiego obszaru cenowego.**
- **TGE jest krajową platformą, na której powstaje referencyjna cena energii elektrycznej dla całego krajowego rynku.**

2 grudnia 2018 r. minęły 3 lata od uzyskania przez TGE statusu Nominowanego Operatora Rynku Energii. Przyznanie Giełdzie statusu NEMO oznaczało, że spełniła ona wszystkie wymagania określone w Rozporządzeniu CACM (z ang. Capacity Allocation and Congestion Management). Podstawowe założenia wynikające z dokumentu dotyczą niezakłóconej budowy i skutecznego działania europejskiego fizycznego rynku energii. Zasadniczą rolę w tym procesie pełnią giełdy, operatorzy i regulatorzy krajowi rynku energii nadzorowani przez Komisję Europejską, ACER i ENTSO-E. Obowiązuje ich zasada wzajemnej lojalności, bliskiej współpracy, informowania się, transparentności i utrzymania najwyższych standardów usług.

Pierwsze starania o możliwość pełnienia funkcji Operatora NEMO w Polsce oraz Operatora Market Coupling (MCO), TGE podjęła w lipcu 2013 r. Jednak wówczas trwały jeszcze prace nad ostatecznymi zapisami w Rozporządzeniu CACM. Od momentu uzyskania nominacji, co miało miejsce w grudniu 2015 r., Towarowa Giełda Energii aktywnie uczestniczy we wszystkich inicjatywach, które mają na celu stworzenie wspólnego rynku energii.

W marcu 2016 r. weszła w życie umowa o współpracy operatorów NEMO (Interim NEMO Co-operation Agreement - INCA), podpisana przez wszystkich NEMO, tj. europejskie giełdy energii prowadzące rynki spot energii elektrycznej, z udziałem TGE. Powołany został Przejściowy Komitet NEMO (Interim NEMO Committee - INC). Rozporządzenie CACM zobowiązało NEMO do przygotowania i złożenia do akceptacji regulatorów szeregu dokumentów wg określonego harmonogramu. Pierwszym i podstawowym dokumentem był tzw. MCO Plan, opisujący działanie jednolitego rynku dnia następnego i rynku dnia bieżącego energii elektrycznej, który został przygotowany w kwietniu 2016 r., i zaakceptowany przez regulatorów, w tym URE, w czerwcu 2017 r.

W 2019 r. przewidywane jest podpisanie umów wszystkich NEMO (All NEMO Co-operation Agreement – ANCA), która będzie umową ramową działania rynku europejskiego, obowiązującą dla wszystkich giełd.

Rozporządzenie CACM

Mechanizm budowy rynku europejskiego został zainicjowany Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 4 lutego 2011 r. Za ramy prawne posłużyło Rozporządzenie (UE) Nr 1222/2015 o alokacji zdolności przesyłowych i zarządzaniu ograniczeniami przesyłowymi (CACM) z dnia 24 lipca 2015 r.

Rozporządzenie CACM wskazuje kierunki działania NEMO w zakresie wyboru modelu funkcjonowania NEMO w danym kraju – konkurencyjnego lub monopolu, jak również w obszarze nadzorowania, monitorowania i kontroli działań NEMO. Polska nie skorzystała z możliwości wprowadzenia monopolu w zakresie wyboru NEMO dla polskiego obszaru cenowego (na okres przejściowy do 2019 r.) i znalazła się w gronie promotorów konkurencji między giełdami wraz z krajami, w których dominują największe giełdy europejskie EPEX SPOT i Nord Pool.

Wspólny rynek energii elektrycznej

Integracja rynków UE przebiega dwutorowo, z jednej strony poprzez oddolne inicjatywy krajów członkowskich UE w zakresie współpracy regionalnej oraz wspieranie rozbudowy połączeń transgranicznych, z drugiej – poprzez tworzenie regulacji unijnych, które nakładają na państwa członkowskie obowiązek wdrażania konkretnych rozwiązań prawnych i technicznych.

Łączenie krajowych rynków dnia następnego energii elektrycznej w ramach UE odbywa się w oparciu o model transgranicznego handlu giełdowego wypracowany w ramach inicjatywy Price Coupling of Regions (PCR). Natomiast łączenie europejskich rynków dnia bieżącego odbywa się w ramach Projektu XBID (Cross-Border Intra-Day).

W nowej uzgodnionej nomenklaturze europejskiej te dwa rynki energii elektrycznej określane są jako SDAC (Single Day-Ahead Coupling, czyli wspólny jednolity połączony rynek dnia następnego) oraz SIDC (Single Intra-Day Coupling, czyli wspólny jednolity połączony rynek dnia bieżącego).

Price Coupling of Regions (PCR)

PCR to projekt standaryzujący rozwiązania informatyczne europejskiego rynku dnia następnego energii elektrycznej poprzez rozwijanie wspólnego algorytmu transakcyjnego do obliczania cen energii elektrycznej – EUPHEMIA oraz systemu łączności i wymiany danych - PCR Matcher i Broker (PMB). Towarowa Giełda Energii jest współwłaścicielem algorytmu, który używany jest obecnie praktycznie w całej Unii Europejskiej.

Rynek Multi-Regional Coupling (MRC)

MRC to paneuropejski projekt operacyjnej integracji rynków spot energii elektrycznej, największy i najbardziej płynny rynek w Europie obejmujący swym zasięgiem ok. 90% zapotrzebowania na energię. W lipcu 2015 r. TGE uzyskała status pełnego członka rynku MRC, podpisując Umowę Operacyjną Rynku Dnia Następnego - DAOA, która zapewnia obecnie współpracę 12 giełd energii i ok. 30 operatorów systemów przesyłowych. TGE posiada status pełnoprawnego członka MRC i jest giełdą serwisowaną od 2010 r. przez giełdę Nord Pool w oparciu o umowę o współpracy dotyczącą pierwotnie połączenia kablowego SwePol Link na granicy ze Szwecją, która została w 2015 r. rozszerzona na połączenie LitPol Link z Litwą.

Cross-Border Intra-Day (XBID)

Europejski rynek energii elektrycznej dla dnia bieżącego w modelu XBID uruchomiony został w czerwcu 2018 r. TGE uczestniczy w projekcie po podpisaniu umów w czerwcu i lipcu 2018 r. Giełda współpracuje z interesariuszami z sąsiednich rynków w zakresie transgranicznego rynku dnia bieżącego, poprzez przystąpienie do tzw. Local Implementation Project – LIP 16 oraz LIP 15, co zapewni techniczne możliwości przyłączenia się TGE do rynku XBID w 2019 r.